

भाग—ग

5. भारतीय संगीत में 'कंठ-संस्कार' के योगदान को विस्तार से वर्णित करें।
6. संगीत में गणित के महत्त्व के विषय में आप क्या जानते हैं ? वर्णन करें।

भाग—घ

7. समवर्ती विज्ञान के साथ संगीत का क्या अतंसंबंध है ?
8. संगीत के विद्यार्थियों के 'गुण-दोष विवेचना' या प्रशंसा कितनी उपयोगी है ? विवेचना करें।

Exam. Code : 214903
Subject Code : 5155

M.A. Music (Vocal) 3rd Semester (Batch 2020-22)
SCIENTIFIC STUDY OF INDIAN MUSIC

Paper—IX

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. What is Harmony ? Describe its difference with melody.
2. Define the following :
 - (a) Importance of Tihai
 - (b) Role of imagination in Music.

SECTION—B

3. What is the role of mood and expression in musical performance ? Explain in detail.
4. Write a brief note on "Role of Laya in different Gayan Shailies".

SECTION—C

5. Describe in detail about the rôle of voice culture in Indian Music.
6. What do you know about the importance of Mathematics in Music ? Explain it.

SECTION—D

7. What is the relationship of Music with allied science ?
8. How can the appreciation be useful for Music students ? Describe it.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਹਾਰਮਨੀ ਕੀ ਹੈ ? ਮੈਲੋਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ।
2. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
(ੳ) ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
(ਅ) ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਸੰਗੀਤਿਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਵ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।
4. 'ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਯਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਅ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ' 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

4309(2221)/IZ-9172(T)

2

(Contd.)

ਭਾਗ—ੲ

5. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ 'ਕੰਠ-ਸੰਸਕਾਰ' ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
6. ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਸਬੰਧਤ (allied) ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?
8. ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਿੰਨੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ? ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. हारमनी क्या है ? मैलोडी के साथ इसके अंतर को विस्तारपूर्वक लिखें।
2. निम्नलिखित की व्याख्या करें :
(क) तिहाई का महत्व
(ख) संगीत में कल्पना की भूमिका।

भाग—ख

3. सांगीतिक प्रदर्शन में मनोदशा और भाव अभिव्यक्ति की क्या भूमिका रहती है ? विस्तार से लिखें।
4. 'विभिन्न गायन शैलियों में लय की भूमिका' पर संक्षिप्त टिप्पणी करें।

4309(2221)/IZ-9172(T)

3

(Contd.)